

MIT VÁRUNK A KÖNYVTÁROSOK A NÉPMŰVELÉSI KONFERENCIÁTÓL?

A társadalom fejlődésével arányos intézményfejlesztést

Könnyű meggyőződni arról, hogy az utóbbi időben mennyire megnőtt a társadalom, a különböző fórumok érdeklődése a népművelés problémái iránt. Az országos és helyi sajtó hasábjain, nyilatkozatokban, a rádió műsoraiban öröndetesen gyakran találkozhatunk olyan írásokkal és állásfoglalásokkal, amelyek a *korszerű népművelés kialakításához* szükséges feltételek megteremtésével, a népművelési intézmény-hálózatok elvi, szervezeti és tartalmi kérdéseivel foglalkoznak.

A felkeltett és gyűrűző érdeklődés egyik nyilvánvaló alapja az a jó ötlet és módszer, amely lehetővé tette, hogy a magyar közművelődés állapotát és gondjait tisztázó előzetes vitákban *ne csak a szűken vett szakma képviselői* vegyenek részt, hanem kikérték és meghallgatták sok olyan szakember véleményét is, akik az állami és pártmunka különböző posztjain dolgoznak, művészeti és tudományos életünk jeles irányítói, és akik állásfoglalásukkal, véleményükkel már eddig is hozzájárultak a kérdések tisztázásához.

Tisztázatlan kérdés pedig akad bőven. A gyakorló népművelők jól tudják és minden nap érzik, hogy a közgondolkodásban — nem egy esetben az intézményeket fenntartók szemléletében — mennyi téves elképzelés él a népművelésről; a szükséges fejlesztés arányainak és mértékének megítélése néha milyen kezdetleges módon történik stb. Az egyik legveszélyesebb felfogás az, amelyik a népművelést valamiféle külön területnek, gondokkal terhes, szükséges rosszszaknak tekinti és nem veszi figyelembe, hogy a *közművelődés állapota és sorsa elválaszthatatlan az ország jövőbeni társadalmi, gazdasági és technikai fejlődésétől*. Nem kevésbé téves az a szemlélet is, amely nehezen látja be hogy a *hagyományos, sokszor csak mozgalmi jellegű népművelési formák eltűnése törvényszerű* és nem az a feladat, hogy ezekkel mindenáron megpróbáljunk valamiféle versenyben maradni, hanem az, hogy szellemi és anyagi erőinket azoknak a formáknak és ágazatoknak a támogatására koncentráljuk, amelyek a megváltozott és *változásban levő társadalmi viszonyokkal, elvárásokkal szinkronban vannak*. A könyvtárosok tudják, hogy — fentiekkel összefüggésben — a régi felfogás továbbélését jelzik azok az értelmiségi és szakember-körökben elhangzó megnyilatkozások is, amelyek csodálkozva veszik tudomásul és adott esetben hálával fogadják szakirodalmi igényeiknek közművelődési könyvtárakban történt kielégítését, mondván, hogy a *könyvtárt eddig csak mint szórakoztató* regények és újságok kölcsönkönyvtári lerakatát tartották számon.

Ha az eddigi véleménycserék és a konferencia nyomán a társadalmi szemlélet módjában a *kívánatos változások* bekövetkeznek, ez már eredménye lehet a konferenciának.

A szűken vett könyvtári területen elsősorban a *kisközséges megyék könyvtári ellátásának megjavulását* várom és remélem a konferenciától illetve az azt követő intézkedésektől. A III. ötéves tervben megtervezett fejlesztés ezen a területen elmaradt. Napról napra tapasztalható, hogy a szervezeti előrelépés elhalasztása stagnálást és visszaesést eredményez e falvak olvasómozgalmában. Megítélésünk szerint a kisközségek könyvtári ellátásának megjavítására kidolgozott *elképzelések jók, megvalósításuk most már halaszthatatlan*. A szegényes állomány, elaprózott, tengődő könyvtári egységek helyébe a körzeti könyvtárak kialakításával, a letéti ellátás korszerűsítésével és a régen óhajtott bibliobuszok munkába állításával kiépíthető a kisközséges megyékben is a hatékony és a permanens művelődéshez helyben lehetőséget nyújtó korszerű ellátási rendszer.

Reméljük, hogy a kérdés fontosságának felismerése az anyagi feltételek biztosításával jár együtt.

Takács Miklós
a Szombathelyi Megyei Könyvtár
igazgatója

A könyvtárak népművelési szerepének meghatározását

Néhány hónappal ezelőtt a Népművelés című folyóirat egyik anketján a lap szerkesztője a vita hevében megemlítette, hogy korábban és ma is elhangzottak olyan vélemények is, hogy a könyvtárosok nem nevezhetők népművelőknek. Ebből számomra az az újszerű (nem akarom azt mondani, hogy megdöbbentő) felismerés következne, hogy a könyvtári tevékenység nem szerves része a népművelésnek. Nos lehet, hogy az effajta megjegyzések, észrevételek vulgárisak és teljesen egyéni, netán